

eman ta zabal zazu

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

Espainiako Historia USE 2021

www.ehu.eus

Ez ahaztu azterketa-orrialde guztietan kodea jartzea.

Proba idatzi honek 4 ariketa ditu eta BI egin behar duzu.

Ariketak bi multzotan banatuta daude:

A multzoa: bi gai ditu eta BAT garatu behar duzu.

B multzoa: bi testu ditu eta BATen iruzkina egin behar duzu.

Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpide espezifikoak:

1. Gaia: 5 puntu. Irizpide hauen arabera kalifikatuko da:
 - a. Galdetzen denari egokitzeko gaitasuna: 1 p.
 - b. Kontzeptuak eta hiztegi espezifikoa ondo erabiltzea: 1 p.
 - c. Gaia bere testuinguruan jartzea: 3 p.
2. Testu-iruzkina: 5 puntu. Irizpide hauen arabera kalifikatuko da:
 - a. Testua kokatzea (testu mota, egilea, jasotzaileak, garaia): 0,5 p.
 - b. Testuaren analisia: testuaren oinarriko ideiak nabarmentzea: 1,5 p.
 - c. Testuinguruan jartzea: testua bere prozesu historikoan ezartzea: 2,5 p.
 - d. Testuaren garrantzia: kokatzen den aldi historikoa ulertzeko testu horrek duen garrantzia adieraztea: 0,5 p.

Jarraibideetan adierazitakoei baino galdera gehiagori erantzunez gero, erantzunak ordenari jarraituta zuzenduko dira, harik eta beharrezko kopurura iritsi arte.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

Esta prueba escrita se compone de 4 ejercicios y debes hacer DOS de ellos.

Los ejercicios están distribuidos en dos bloques:

Bloque A: consta de dos temas y debes desarrollar UNO de ellos.

Bloque B: consta de dos textos y debes hacer el comentario de UNO de ellos.

Criterios específicos de corrección y calificación:

1. Tema: 5 puntos. La calificación del tema se ajustará a los siguientes criterios:
 - a. Capacidad para ajustarse a lo que se pregunta: 1 p.
 - b. Uso adecuado de los conceptos y vocabulario específico: 1 p.
 - c. Contextualización del tema: 3 p.
2. Comentario de texto: 5 puntos. La calificación del texto se ajustará a los siguientes criterios:
 - a. Localización del texto (tipo de texto, autor, destinatarios, época): 0,5 p.
 - b. Análisis del texto: resalta las ideas fundamentales del texto: 1,5 p.
 - c. Contextualización: encuadra el texto en su proceso histórico: 2,5 p.
 - d. Importancia del texto: destaca su importancia para comprender el período histórico en el que está inscrito: 0,5 p.

En caso de responder a más preguntas de las estipuladas, las respuestas se corregirán en orden hasta llegar al número necesario.

A MULTZOA: Gaiak

(Garatu gai hauetako BAT)

A1. GAIA: EUSKAL HERRIKO INDUSTRIALIZAZIOA ETA HAREN GIZARTE-ONDORIOAK (1875-1923): 1. Kontzertu ekonomikoak. 2. Bizkaiko industria-iraultza eta Gipuzkoako industrializazio-prozesua. 3. Industrializazioaren ondorio demografikoak eta sozialak.

A2. GAIA: DIKTADURA FRANKISTAREN FINKAPENA ETA KRISIALDIA (1959-1975): 1. Hazkunde ekonomikoa eta eraldaketa sozialak. 2. Frankismoaren kontrako indarrak. 3. Frankismo berantiarraren krisia.

BLOQUE A: Temas

(Desarrolla UNO de estos temas)

TEMA A1: LA INDUSTRIALIZACIÓN EN EL PAÍS VASCO Y SUS CONSECUENCIAS SOCIALES (1875-1923): 1. Los Concierdos económicos. 2. La revolución industrial vizcaína y la industrialización en Gipuzkoa. 3. Consecuencias demográficas y sociales de la industrialización.

TEMA A2: CONSOLIDACIÓN Y CRISIS DE LA DICTADURA FRANQUISTA (1959-1975): 1. Desarrollo económico y transformaciones sociales. 2. Las fuerzas antifranquistas. 3. La crisis del tardofranquismo.

B MULTZOA: Testu-iruzkina

(Egin testu hauetako BATen iruzkina)

B1. TESTU-IRUZKINA: PERSIARREN MANIFESTUA (1814-04-12)

JAUNA:

Antzinako persiarren ohitura zen erregea hiltzen zenean anarkiaz beteriko bost egun igarotzea, hilketa, lapurreta eta beste hainbat zorigaitzoren esperientziek hurrengo erregearekiko leialago izatera behartu zitzaizkion. Espainia Berorren Maiestateari leial izateko, ez zuen behar halako saiakuntzarik zure gatibutasunak iraun duen sei urteetan. Berorren Maiestatea arbasoen tronura itzulita ikusteaz pozten diren espainiarretatik, begirunezko adierazpen hau Espainiako ordezkari-izaerarekin sinatzen dutenak dira (...).

Monarkia absolutua (...) arrazoiaren eta adimenaren lana da: jainkoaren legearen, justiziaren eta Estatuaren funtsezko legeen mende dago: konkista-eskubidearen bitartez edo euren erregeak aukeratu zituzten lehen gizakien borondatezko menekotasunaren bitartez ezarri zen. Horregatik, subirano absolutuak ez du ahalmenik bere agintea arrazoirik gabe erabiltzeko (Jainkoak berak ere eduki nahi izan ez zuen eskubidea); horregatik izan da beharrezkoa botere subiranoa absolutua izatea, bere mendekoei denen interesekoa zaintzen duena agintzeko eta hori nahi ez dutenak obeditzera behartzeko (...).

Eskatu behar dugun erremedioa, gure botoak, eta gure probintzienak, paperean jarritz, Espainiako lege, foru, usadio eta ohituren arabera da. (...) Xede horrekin bil daitezela Gorteak handitasunez, eta antzinakoak egin ziren bezala (...): bertan behera utz daitezela Konstituzioaren ondorioak eta Cadizen xedatutako dekretuak, eta kontuan har ditzatela Gorte berriek euren deuseztea, injustizia eta desegokikeriak (...)

Madriren, 1814ko apirilaren 12an.

B2. TESTU-IRUZKINA: BIZKAIAN ETA GIPUZKOAN KONTZERTU EKONOMIKOAK EZEZTATZEKO LEGE-DEKRETUA (1937-06-23)

Euskal probintzietan ekonomia arloan indarrean dagoen sistema itunduak pribilegio nabarmena du erregimen arruntari lotutako gainerako lurralde nazionalarekiko, ez probintzia horietako aldundiek arlo horretan duten autonomia zabalagatik bakarrik, baizik eta probintzia horietako zergapekoak karga publikoak altxatzeko egiten duten ahalegin txikiagoagatik (...).

Kontzertua mesedegarri izan zuten askok botere publikoaren eskuzabaltasuna ahazturik, Gipuzkoan eta Bizkaian, armak hartu zituzten uztailaren 17an abiarazitako Mugimendu Nazionalaren aurka, eta traizioz erantzun zioten salbuespenezko eskuzabaltasun hari (...).

Zerga eta administrazio erregimenaren berezitasunak bere sentimendu nazionala eta Aberriaren patu komunarekiko atxikpenaren suhertasuna gero eta gehiago goraiatzeko balio izan du probintzia batzuetan, hala nola Nafarroa txit leialean. Beste batzuetan, aldiz, Espainiaren aurkako politika guztiz baldarra egiteko balio izan du; horiek horrela (...), amaiera eman behar zaio kalte larriak eragiteko tresna gisa erabili zuten sistema horri.

Gogoeta beren arabera, Arabako probintzian gaur egun indarrean dagoen sistemak jarraitu egin behar du (...).

Horren kariaz, honako hau xedatzen dut:

Lehen artikulua. Datorren uztailaren batetik aurrera, Estatuko kontribuzio, errenta eta zerga arrunt eta berezi guztien kudeaketa eta bilketa indarrean dagoen erregimen komunaren arabera egingo da Gipuzkoa eta Bizkaia probintzietan (...).

Beraz, indargabetuta geratuko da, lehen adierazitako datatik aurrera, haien aldundiekin itundutako eta gaur egun indarrean zegoen ekonomia arloko erregimena.

Burgosen, 1937ko ekainaren 23an.

Francisco Franco

Boletín Oficial del Estado, 1937ko ekainaren 24koa.

Unibertsitatera Sartzeko Ebaluazioan testu historikoen iruzkina egiteko eskema

A. Testuaren kokapena eta sailkapena (0,5 puntu)

Testu mota: juridikoa (konstituzioak, legeak, dekretuak, erregelamenduak...), narratiboak (manifestuak, proklamak, diskurtsoak, txostenak...), kazetaritzakoak (prentsa artikulua), gutunak, literatur lanak (memoriak, nobelak...), historiografikoak (historialarien lanak).

Egilea: indibiduala edo kolektiboa; eman azalpen labur bat.

Hartzailea: indibiduala edo kolektiboa; eman azalpen labur bat.

Une historikoa: kokatu testua dagokion Aro Garaikideko etapan.

B. Testuaren analisia (1,5 puntu)

Azaldu testuaren edukia, kontuan harturik zer dioten: pertsonak, erakundeak, gertaerak, datak, lekuak...

Nabarmendu testuaren oinarritzko ideiak, aintzat harturik hurrenkera literala (paragrafoen arabera edo, testu juridikoen kasuan, artikuluen arabera) edo logikoa, elkarri lotutako ideiak taldekatuz.

Helburua da edukia azaltzea edo interpretatzea, eta testuan agertzen dena beste hitz batzuekin ez errepikatzea.

C. Testuinguruan kokatzea (2,5 puntu)

Atal garrantzitsuena da. Helburua da testua prozesu historikoan kokatzea, bere testuinguru historikoan, haren garrantzia ulertzeko, denbora horri buruzko ezagutzak aplikatuz testuari lotuta. Horrek ez du aitzakia izan behar gai bat garatzeko testutik deskonektatuta.

Testuinguruan koka daiteke bereiziz aurrekariak, gertaeren garapena eta haien ondorioak, edo bereiziz faktore koiunturalak (berehalakoak) eta egiturazkoak (sakonak).

Testuaren arabera, **atal hau oinarritu daiteke denbora labur edo koiuntura** batean (Independentzia Gerra, II. Errepublika, Trantsizioa) edo zenbait hamarralditako **denbora ertain** batean (Estatu liberala, Errestaurazioa, Diktadura frankista).

D. Testuaren garrantzia (0,5 puntu)

Nabarmendu testuak bere garai historikoa ulertzeko duen garrantzia edo interesa. Testuaren balorazio kritiko bat egin daiteke: haren objektibitatea, betetze maila...

**ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK
CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN**

Bibliografía gomendatua

- Egidio León, Ángeles (koord.): *La historia contemporánea en la práctica. (Textos escritos y orales, mapas, imágenes y gráficos comentados)*. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, Madril, 1996, 13-20 eta 205-234. orrialdeak bereziki.
- Moradiellos, Enrique: *El oficio de historiador. Estudiar, enseñar, investigar*. Akal, Madril, 2013, 209-234. orrialdeak bereziki.

2021